

**TEKNIK KERJA
LAPANGAN DALAM
SAINS
SUMBER
ASLI**

AAINAA SYAZWANI MOHAMAD AMIR HAMZAH
NORASHIKIN MOHD FAUZI
NOOR JANATUN NAIM JEMALI

Hak Cipta PENERBIT UMK, 2023

Hak cipta adalah terpelihara. Setiap bahagian daripada terbitan ini tidak boleh diterbitkan semula, disimpan untuk pengeluaran atau dipindahkan kepada bentuk lain, sama ada dengan cara elektronik, mekanikal, gambar, rakaman dan sebagainya tanpa mendapat izin daripada Penerbit Universiti Malaysia Kelantan.

Data Pengkatalogan-dalam-Penerbitan
Perpustakaan Negara Malaysia
Rekod katalog untuk buku ini boleh didapati
dari Perpustakaan Negara Malaysia
ISBN 878-967-0021-57-7

Penerbit Eksekutif: Azman Hashim. Editor Naskhah: Amirul Firdaus Zilah, Raihana Sulaiman.
Editor Perolehan: Nur Fatimah Pahazri. Konsep dan Susun Atur Huruf: Mohd Faris Fauzi.
Pembaca Pruf: Zaliha Noor. Pembantu Teknikal: Mohd Suhairi Mohamad

Diterbitkan oleh:
Penerbit UMK
Universiti Malaysia Kelantan
Pejabat Perpustakaan dan Pengurusan Ilmu
Karung Berkunci 36, Pengkalan Chepa,
16100 Kota Bharu,
Kelantan
(Ahli Majlis Penerbitan Ilmiah Malaysia (MAPIM))
(Ahli Penerbit Buku Malaysia (MABOPA) No. Keahlian : 201903)

Dicetak oleh:
Reka Cetak Sdn. Bhd
No12 & 14 Jalan Jemuju Empat 16/13d
Seksyen 16
40200 Shah Alam

KANDUNGAN

Senarai Penyumbang Bab	vii
Senarai Jadual	ix
Senarai Rajah	xi
Senarai Kata Singkatan	xv
Prakata	xvii
BAB 1	1
Pengenalan	
<i>Aainaa Syazwani Mohamad Amir Hamzah, Norashikin Mohd Fauzi dan Noor Janatun Naim Jemali</i>	
BAHAGIAN A	
<hr/>	
TEKNIK KERJA LAPANGAN UNTUK TUMBUHAN	3
BAB 2	
TEKNIK PENGUMPULAN DAN PENYEDIAAN SPESIMEN HERBARIA BAGI HALIA HUTAN (FAMILI: ZINGIBERACEAE)	5
<i>Suganthi Appalamy</i>	
BAB 3	
DIPTEROKARPA DI KELANTAN (FAMILI: DIPTEROCARPACEAE)	15
<i>Nazahatul Anis Amaludin</i>	
BAB 4	
KAEDAH PENGUKURAN BIOJISIM ATAS TANAH DAN STOK KARBON BAGI LIANA	25
<i>Norashikin Fauzi, Nur Kyariatul Syafinie Abdul Majid dan Aisah Md. Shukor</i>	
BAHAGIAN B	
<hr/>	
TEKNIK KERJA LAPANGAN UNTUK HAIWAN	38
BAB 5	
KAEDAH PERSAMPELAN MAMALIA KECIL	39
<i>Jayaraj Vijaya Kumaran, Muhammad Hafiz Yazid Mohd Yazid, Mohamad Nur Arifuddin Mad Yusof, Muhammad Aminuddin Baqi Hasrizal Fuad, Soossainathan Pakianathan, dan Izereen Mukri</i>	

BAB 6	
TEKNIK BANCAN DAN TINJAUAN BURUNG	51
<i>Aainaa Syazwani Mohamad Amir Hamzah</i>	
BAB 7	
KAEDAH PERANGKAP KAMERA	65
<i>Kamarul Ariffin Kambali@Hambali, Nor Fakhira Fazli, Atiyya Hazwani Ramli dan Siti Amalina Muhammad Nor</i>	
BAB 8	
KAEDAH PEMERHATIAN TINGKAH LAKU HAIWAN	69
<i>Kamarul Ariffin Kambali@Hambali dan Aainaa Syazwani Mohamad Amir Hamzah</i>	
BAHAGIAN C	
TEKNIK KERJA LAPANGAN DALAM PEMANTAUAN HUTAN	75
BAB 9	
ANALISIS JENIS TANAH: PROFIL DAN TEKSTUR	77
<i>Muhammad Firdaus Abdul Karim</i>	
BAB 10	
TEKNIK INVENTORI HUTAN	87
<i>Noor Janatun Naim Jemali dan Nur Kyariatul Syafinie Abdul Majid</i>	
BAB 11	
PEMANTAUAN KAWASAN HUTAN MENGUNAKAN TEKNOLOGI DRON	93
<i>Shaparas Daliman</i>	
BAB 12	
KESIMPULAN	101
<i>Aainaa Syazwani Mohamad Amir Hamzah, Norashikin Fauzi dan Noor Janatun Naim Jemali</i>	
Glosari	103
Indeks	105
Biodata Penulis	107

SENARAI PENYUMBANG BAB

Suganthi Appalasaamy

Pensyarah Kanan
Universiti Malaysia Kelantan

Nazahatul Anis Amaludin

Pensyarah Kanan
Universiti Malaysia Kelantan

Norashikin Fauzi

Pensyarah Kanan
Universiti Malaysia Kelantan

Nur Kyariatul Syafinie Abdul Majid

Pensyarah
Universiti Malaysia Kelantan

Aisah Md. Shukor

Pegawai Penyelidik
Tenaga Nasional Berhad Research Sdn.
Bhd.

Jayaraj Vijaya Kumaran

Pensyarah Kanan
Universiti Malaysia Kelantan

Muhammad Hafiz Yazid Mohd Yazid

Pelajar Sarjana
Universiti Malaysia Kelantan

Mohamad Nur Arifuddin Mad Yusof

Pelajar Sarjana
Universiti Malaysia Kelantan

Muhammad Aminuddin Baqi Hasrizal

Fuad
Pelajar Sarjana
Universiti Malaysia Kelantan

Soossainathan Pakianathan

Alumni
Universiti Malaysia Kelantan

Izereen Mukri

Penyelidik
Malayan Rainforest Station

Aainaa Syazwani Mohamad Amir

Hamzah
Pensyarah Kanan
Universiti Malaysia Kelantan

Kamarul Ariffin Kambali@Hambali

Pensyarah Kanan
Universiti Malaysia Kelantan

Nor Fakhira Fazli

Alumni
Universiti Malaysia Kelantan

Atiyya Hazwani Ramli

Alumni
Universiti Malaysia Kelantan

Siti Amalina Muhammad Nor

Alumni
Universiti Malaysia Kelantan

Muhammad Firdaus Abdul Karim

Pensyarah Kanan

Universiti Malaysia Kelantan

Noor Janatun Naim Jemali

Pensyarah Kanan

Universiti Malaysia Kelantan

Nur Kyariatul Syafinie Abdul Majid

Pensyarah Kanan

Universiti Malaysia Kelantan

Shaparas Daliman

Pensyarah Kanan

Universiti Malaysia Kelantan

SENARAI JADUAL

Jadual 3.1	Borang rekod pengukuran diameter liana.	16
Jadual 6.1	Contoh lembaran data	57
Jadual 6.2	Daftar kawasan	58
Jadual 8.1	Contoh lembaran data untuk merekod kelakuan haiwan.	73
Jadual 8.1	Ciri-ciri horizon tanah	
Jadual 9.1	Ringkasan parameter yang perlu diukur untuk setiap petak inventori	82
Jadual 10.1	Pembahagian pengelasan kawasan perhutanan bagi imej <i>orthofoto</i> di Hutan Rizab Gunung Basor.	89
Jadual 11.1	Pembahagian pengelasan kawasan perhutanan bagi imej <i>orthofoto</i> di Hutan Rizab Gunung Basor.	97
Jadual 11.2	Hasil ketepatan bagi pengelasan di sebahagian kawasan perhutanan di Hutan Rizab Gunung Basor.	99